

MICHELLE MARLY
COCO CHANEL
ÉS A SZERELEM ILLATA

MICHELLE MARLY

C O C O
C H A N E L
ÉS A SZERELEM ILLATA

KOSSUTH KIADÓ

A kiadás alapja
Michelle Marly: *Mademoiselle Coco und der Duft der Liebe*
Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2018

FORDÍTOTTA
Várnai Péter

SZERKESZTETTE
Tóth Emese

BORÍTÓTERV ÉS GRAFIKA
www.buerosued.de

ISBN 978-963-09-9323-4

Minden jog fenntartva

© Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2018 (Published
with Aufbau Taschenbuch; „Aufbau Taschenbuch”
is a trademark of Aufbau Verlag GmbH & Co. KG)

© Kossuth Kiadó 2018, 2024

© Hungarian translation Várnai Péter 2018

*Gyönyörű édesanyám emlékére,
aki felnyitotta a szemem a divat világra.*

*„Nincs jövője annak a nőnek,
aki nem visel parfümöt.”*

COCO CHANEL

PROLÓGUS
1897

Egy, kettő, három, négy, öt... Egy, kettő, három, négy, öt...
Hang nem hagyta el a száját, csak az ajka mozgott. Hangtalanul számolta a lába előtt fekvő mozaikköveket. Az évezrede taposott, dimbes-dombos folyami kavicsokat, amelyeket mértani alakzatokban vagy titokzatos képeket formálva illesztettek a padlóba.

Itt öt csillag volt, ott öt virág, máshol meg egy ötszög. Az elrendezés nem véletlenszerű volt. Azt már megtanították neki, hogy az ötös számnak a ciszterci rend tagjai számára szimbolikus jelentése van: a dolgok tiszta és tökéletes megtestesítőjének tekintik. A rózsákon például a szíromlevelek alatt öt csészelevél van, az almák és a körtek magháza ötágú. Az embernek öt érzékszerve van, és Jézus öt szent sebe minden ájtatosságon szóba kerül. Az apácák azt viszont nem tanították meg neki, hogy az öt a szerelem és Vénusz száma is, a férfiszám, vagyis a három, és a női szám, a kettő oszthatatlan összege. Erre a tényre, amely nagyon is felkelti egy tizennégy éves lány érdeklő-

dését, ő egy könyvben bukkant rá, amelyet titokban olvasott a padláson.

A zárda könyvtára bámulatosnál bámulatosabb kincseket rejtett. Kevésbé botrányosak, de azért még nem egy bakfis szemének valók voltak Clairvaux-i Szent Bernát középkorból fennmaradt prédikációi, amelyekben a szent az illatok imádkozásban és a rituális mosakodásban betöltött szerepének jelentőségére emlékeztette a szerzeteseit. Sőt mi több, a ciszterci rend alapítója még azt is tanácsolta hittestvéreinek, hogy képzeljék maguk elé Szűz Mária illatos mellét, amelyet az *Énekek énekében* is megénekelnek. A tömjén és az oltáron elhelyezett jázmin, levendula és rózsza hozzásegíti őket ahhoz, hogy a szaglás révén elmélyüljön a szemlélődés.

Az árvaházi gyerekek számára azonban, amilyen ő, a magányos fiatal lány is volt, a zárda kertjéből származó illatok megmaradtak távoli álomnak, akárcsak a gondolat, hogy egy szerető anya dús keblére vessék magukat. A növendékeket mosódézsában, olcsó szappannal súrolták le rendszeresen, hogy eltüntessék róluk a földeken vagy a konyhán végzett munka piszkát, s hideg veríték és a kimerültség szaga helyett a tisztaságét áraszák – *illatozásról* szó sem lehetett. A magafajta árva gyerekek bőrével nem törődtek olyan gyengéden, mint a durva, fehér lepedőkkel, amelyeket neki kellett mosnia, alkalmasint megfoltoznia is, és szépen összehajtva egymásra raknia a mosókonyhában.

Egy, kettő, három, négy, öt...

Számolással szórakoztatta magát, miközben a többi lánnyal sorban állva arra várt, hogy a lelkipásztora meggyóntassa. Miután véget érni nem akaró egyhangúságban vigyázzban álltak, mint katonák egy kaszárnya udvarán, egyesével beléptek a gyóntatófülkébe. Úgy sejtette, az apácák azért követelik meg ezt az egyenes tartást, amelyet hosszabb ideig egyetlen gyerek sem bírt ki, hogy utána a kicsiknek legyen mit bevallaniuk. Az előző vasárnapi gyónás óta általában egyikük sem követett el bűnt. Idefent, ezeken a széljárta sziklákon, amelyekre a XII. században Aubazine kolostora épült, vétkezésre egyáltalán nem nyílt alkalom.

Már közel két éve élt ebben az elszigetelt világban, Franciaország közepén, a Párizsba vezető országúttól azonban elég távol ahhoz, hogy ne törhesse szökésen a fejét. Több mint hétszáz nap telt el az édesanyja halála és annak az órának az elérézése óta, amelyben az apja felültette egy lovas kocsira, hogy a ciszterci nővérekhez fuvarozza. Mintha teher lenne. Aztán az apja örökre eltűnt, az ő törékeny kislánylelke előtt pedig megnyílt a pokol kapuja. Attól fogva várta sóvárogva a pillanatot, amikor majd elég idős lesz ahhoz, hogy elhagyhassa a zárdát és önálló életet kezdhessen. Ahhoz pedig talán a varrótű lesz a kulcs. Aki tud varrni, és elég szívós, talán eljuthat Párizsba, és ott munkát kaphat egy nagy divatházban. Hogy az pontosan mi is, azt nem tudta, csak hallotta, ahogy beszélnek róla.

Mindenesetre ígéretesen hangzott. A *divatház* szó emléket ébresztett benne. Szép anyagokról, például susogó selyemről, csodás selyemdamasztrol és különlegesen finom

csipkéről szóló emlékeket. Nem mintha az anyja valaha is úrinő lett volna. Mosónő volt, az apja pedig vándorkereskedő, aki soha nem árult finom holmikat. A szép dolgokat gondolatban ő mégis mindig *mamannal* kapcsolta össze. Annyira hiányzott neki, hogy néha már beleszédült a biztonság és a védettség utáni vágyba. Az édesanyja mellett mindig ezek az érzések töltötték el.

Magára maradt. Szigorban és fegyelmezésben volt osztályrésze, büntetésben és néha Isten nevében adott feloldozásban. Eközben semmire sem vágyott jobban, mint egy kis szeretetre. Ez is bűn lenne, és meg kellene gyónnia? Olyan súlyos ez a titok, hogy a lelke soha nem lelhet majd nyugalomra? *Talán igen*, töprengett némán, *de az is lehet, hogy nem*. Mindenesetre nem fogja bevallani a gyónató atyjának, hogy egyszerűen csak szeretetre vágyik. Ma nem vallja be. És valószínűleg máskor sem fogja. Soha.

Némán számolta a mozaikköveket a padlóban, miközben az aubazine-i székesegyházba tartott: *egy, kettő, három, négy, öt...*

ELSŐ RÉSZ
1919–1920

I. FEJEZET

A sárga fényszórók áttörték a Szajnáról felszálló ködöt, amely úgy borította be a folyóparti út kőriseit, égerfáit és bükkjeit, mint egy nagy, fehér vászonkendő. *Akár egy halotti lepel*, gondolta Étienne Balsan. Lelki szemei előtt egy felravatalozott halott képe rajzolódott ki: összezúzott végtagok és megégett bőr, vászonnal letakarva. Az elhunyt lábánál bukszuság, mellén feszület feküdt. Feje mellett egy tálka szenteltvíz. A gyertyák fénye kísérteties árnyakat vetett a holttestre, amelyet az apácák kikészítettek, hogy a látványa ne legyen túlságosan zavaró.

Étienne megpróbálta elképzelni, mennyire torzulhatott el a barátja szép arca. Majdnem olyan jól ismerte, mint a sajátját. A szabályos vonásokból, az elegánsan ívelt ajkából és egy egyenes orrból valószínűleg nem sok maradt, válaszolta meg a saját kérdését. Ha egy autó fékezés nélkül leszáguld egy töltésen, sziklafalnak csapódik és kigyullad, ott bizony nem sok csont marad a helyén. Bizonyára nem kevés szakértelemre volt szükség, hogy helyreállítsák a halálos baleset elszenvedőjének kellemes külsejét.

Étienne érezte, hogy nedvesség folyik végig az arcán. Beesik az eső a kocsiba? Be akarta kapcsolni az ablaktörlőt, és olyan hirtelen nyúlt érte, hogy az autó kicsúszott oldalra. Amikor rémülten a fékre taposott, sár fröcskölt fel az oldalablakokra. Aztán végre csikorogni kezdett a gumi a szélvédőn. Nem esett az eső. Az ő szeméből patakozott a könny. Fáradtság és bánat nehezedett rá és fenyegette összeroppantással. Ha nem akarja úgy végezni, mint a barátja, a vezetésre és az útra kell figyelnie.

Autója keresztben állt az úttesten. Étienne nyugodt lélegzésre kényszerítette magát, kikapcsolta az ablaktörlőt, és két kézzel megmarkolta a kormányt. A motor felbőgött, amikor a gázpedálra taposott, s a kerekek kipörögtek. Egy zökkenés után a kocsi visszatalált a sávjába. Étienne érezte, hogy megnyugszik a szívverése. Már éjfél is rég elmúlt, szerencsére egyetlen autó sem jött vele szemben. Tekintet erőnek erejével az útra szegezte.

Bízott benne, hogy egyetlen, éjszakai életet élő állat sem téved az útjába. Nagyon nem szeretne elütni egy rókát. Ami a rókákat illeti, az ő természetéhez inkább a lovas rókavadászat illik. Barátja ugyanígy gondolkodott, a lovak szeretete kötötte össze őket. Arthur Capel, az örökifjú, aki soha nem szabadulhatott gyerekkori becenevétől, a *Boytól*, fantasztikus lovaspólós... volt. Világfi, rendkívül művelt és elbűvölő ember. Brit diplomata, akit a háborúban századossá léptettek elő, és olyan fickó, akit mindenki boldogan nevezett a barátjának. Étienne nagy szerencséjének tartotta, hogy Arthur egyik legrégebb és legjobb barátja lehet. Lehetett...

Napbarnított arcán megint könnyesepp gördült alá, de nem vette le a kezét a kormánykerékről, hogy letörölje. Nem szabad megengednie, hogy gondolatai eltereljék a figyelmét, ha ép bőrrel akar eljutni Saint-Cucufába. Ez az út az utolsó szolgálat, amelyet a halottnak tehet. Meg kell vinnie a borzalmas hírt Cocónak, mielőtt holnap a lapokból értesülne róla vagy egy pletykafészek hívná fel vele. Nem kellemes feladat, de ő szívét-lelkét beleadja.

Coco életének nagy szerelme Boy... volt. Ehhez nem fért kétség. Senki sem kételkedhetett benne, Étienne a legkevésbé. Ő mutatta be őket egymásnak. Azon a nyáron, a saját birtokán. Boy a lovak miatt jött akkor Royal-lieu-be – és Cocóval távozott. Cocóval, aki valójában Étienne barátnője volt. Nos, igazság szerint még csak az sem, mindössze egy lány, aki Moulins helyőrségi városában kétértelmű dalokkal lépett fel egy zenés kávéházban, napközben pedig azoknak a tiszteknek a nadrágjait foltozta, akikkel éjszakánként jól érezte magát. Filigrán, fiús, gyönyörű, életvidám, törékeny, ugyanakkor felfoghatatlanul bátor és határozott volt. Tökéletes ellentéte a *grande dame* típusának, amilyenné a századfordulón sok fiatal nő lenni vágyott.

Étienne is elszórakozott vele, és befogadta magához, amikor Coco egyszer csak ott állt az ajtaja előtt, de az életmódján semmit sem változtatott miatta. Eleinte még csak a közelében sem akarta tudni, Coco azonban konok volt, és egyszerűen ott maradt. Egy évig, kettőig... Étienne már elfelejtette, mennyi ideig élt mellette Coco anélkül, hogy ő a társának tekintette volna. Belső szépségére és

erejére valójában csak Boy nyitotta fel a szemét. Akkor azonban már késő volt. Addigra már, amint az az ő köreiben a nagy háború idején szokásban volt, Étienne kiadta kitartott nője útját, aki még csak az állandó szeretője sem volt. Viszont a barátja lett. És Boy utolsó lélegzetvétele után is az marad. Ezt szentül megfogadta magának.

* * *

Abba kellene végre hagynia, hogy őrületbe kergeti magát. Gabrielle órák óta csak hánykolódott az ágyában. Időnként látszólag mély álomba zuhant, de mindig hamar felriadt belőle, zavarodottan, még mindig egy álom fogságában, amelyre nem emlékezett. Akkor áttapogatott az ágy másik felére, hogy érezze az ismerős testet, amely nagy-nagy biztonságérzettel ajándékozta meg. A párna azonban üres volt, az ágy érintetlen, Gabrielle pedig már megint tökéletesen éber.

Hát persze! Boy nincs itt. Tegnap – vagy az már tegnapelőtt volt? – kocsival Cannes-ba indult, hogy kibéreljen egy házat, ahol majd együtt töltik az ünnepeket. Ez afféle karácsonyi ajándék lesz neki. Szereti a Riviérát, és végtelemül sokat jelent neki, hogy Boy nem a feleségével és a kislányával tölti a karácsonyt, hanem vele. Sőt még azt is ígérte, hogy elválik. Kérte, hogy utazzon utána, értesíteni fogja, amint talált megfelelő villát. De még nem telefonált, még csak rövid sürgönyt sem küldött, hogy tudassa, épségben megérkezett Dél-Franciaországba. Lehet, hogy meggondolta magát?

Azóta, hogy Boy másfél éve megnősült, Gabrielle-t szakadatlanul kétségek gyötörték. Kezdetben magánkívül volt, mert Boy helyette egy olyan nőt választott a feleségének, aki mindent megtestesít, ami róla, Gabrielle-ről nem mondható el: magas szókeség, aki ugyanolyan sápatag, mint amilyen szenttelen, jómódú, a brit főnemesség tagja, s így Boy számára lehetővé tette a társadalmi felemelkedést a brit arisztokráciába. Holott ilyen kapcsolat nélkül is nagyon sokat elért. Egy polgári származású brightoni hajózási ügynök fiaként odáig vitte, hogy Franciaország elnöke, Clemenceau tanácsadója és a párizsi békekonferencia résztvevője lett. Miért volt szüksége még nemesi hitvesre is?

És legfőképpen: Boy már tíz éve együtt élt vele, Gabrielle ezért teljes joggal számított arra, hogy egy nap majd összeházasodnak. Ő talán nem lett volna jó parti? Ami azt illeti, egyszerű származására sötét, sűrű szövésű fátylat borított, magasra felküzdötte magát, és igencsak nagy hírnévre tett szert. Coco Chanelként rendkívül sikeres divattervezővé vált, és nagy vagyonra tett szert.

Régi barátja, Étienne Balsan kölcsönének köszönhetően kalapkészítőként kezdte, majd egyszerű és elegáns kreációi hamar felkeltették a párizsi nők érdeklődését. Az ő kalapjain nem voltak tollak vagy más díszítmények – és ez a buja dekorációk hosszú időszaka után tetszett a hölgyeknek. Az átütő sikert a laza esésű matrózbúzákat hozták meg számára, amelyeket Deauville-ben tervezett. Gabrielle száműzte a fűzőt, és nadrágokat készített a nőknek. A világháború éhínséget hozó éveiben – roppant pragmatikusan – olcsó selyemdzsörzéből és pizsamákból kreált

egyszerű, jól viselhető darabokat, s így a nők olyan ruhákban menekülhettek a pincékbe a németek támadásai elől, amelyek mutatósak és ugyanakkor kényelmesek is voltak. Az előkelő hölgyek szabályosan kitépték a kezéből a darabjait. Aki csak számított, sőt a teljes főnemesség is Gabrielle-hez fordult, hogy Coco Chanel öltöztesse.

Mi szüksége volt Boynak arra, hogy házasságot kössön a főnemesség egyik tagjával? Gabrielle magasra küzdötte fel magát, és hírnévre tett szert. Hogyan áldozhatta fel Boy az ő nagy szerelmüket a karrierjéért, amelynek már amúgy is rég felért a csúcsára? Gabrielle nem értette ezt, és tudta, hogy soha nem is fogja megérteni. A bánat pedig, amit Boy okozott neki, beleette magát a csontjaiba, akár a gümőkór.

Végül azonban Boy visszatért hozzá. A kettejük közötti kötelék erősebbnek bizonyult, mint azok az aranygyűrűk, amelyeket Boy Diana Wyndhammel, Lord Ribblesdale leányával váltott. Gabrielle először természetesen habozott, de végül Boy karjába omlott. Inkább a szerető új szerepe, semmint a teljes lemondás – hangzott a jelmondata. Végül is mi szólt volna ez ellen a szereposztás ellen? Semmi. Vagy mégis? Gabrielle lelkét titokban kétségek rágták, mint molyok a ruhát.

Boy gyakorlatilag külön élt a feleségétől, a legtöbb időt Párizsban töltötte. Olykor-olykor azonban szükségszerű volt, hogy a hitvese oldalán mutakozzon. Gabrielle elengedte, mert már biztos lehetett abban, hogy a férfi visszatér majd hozzá. Szerelmük erősebb, mint bármi más. Ez a szerelem – minden viharral dacolva – már tíz éve kitart, és soha nem fog elmúlni. A kettőjük kapcsolata az örökké-

valóságra szól. Gabrielle szentül hitt ebben. Fejében még is sötét gondolatok születtek meg, és kitaszították a mennyből, mint az Úr Lucifert. Így volt ez ezen az éjszakán is.

A másik oldalára fordult, és lerúgta magáról a takarót, ám aztán újra állig betakarózott, mert reszketni kezdett.

Miért nem jelentkezett Boy az elutazása óta? Lehet, hogy a karácsony varázsa eszébe juttatta kilenc hónapos kislányát? Gondolatait annyira lefoglalja a családja, hogy nem akar emlékezni a szerelmére, akit a Párizs melletti villájában hagyott? Talán nem is azért utazott Dél-Franciaországba, hogy kettejüknek keressen kiadó házat? Valójában a feleségével akar kibékülni Cannes-ban? Az elutazása előtt még arról beszélt, hogy elválík. Gabrielle-re pánik tört rá. Most már végképp nem tudott elaludni.

Mégsem kelt fel, még csak az éjjeliszekrényen álló lámpát sem kapcsolta fel, és nem vett elő szórakoztató olvasmányt, amely lefoglalhatta volna. Ehelyett átadta magát a démonainak, mert túlságosan fáradt volt ahhoz, hogy bármi mást tegyen. A kimerültség aztán újra egy nyugtalan álom mély sötétségébe vonta...

Csikorgás ébresztette fel. Félreismerhetetlen hang volt, gumi csikorog így a murván. Egy fékező autó kerekei adták ki. Az éjszaka csöndjében a csikorgás a csukott ablakokon át is bejutott Gabrielle hálószobájába. Aztán rázendítettek a kutyák.

Boy az!, gondolta Gabrielle félálomban. *Neki kellett visszajönnie*, okoskodott ujjongó lélekkel, és azért jött vissza, hogy magával vigye őt. Nem akarja, hogy utána kelljen utaznia.

Gabrielle egész testében reszketett az örömtől. Ennyire őriült csakis Boy lehet. Ő pedig elmondhatatlanul szereti. Neki aztán tökéletesen mindegy, hogy Dél-Franciaországban vagy Saint-Cucufában, ebben az eldugott villában ünneplik a karácsonyt. A *La Milanaise*, ahol nyáron orgonák és rózsák illatoznak, az északfrancia télben kissé vigasztalan. Ezért is döntöttek a Côte d'Azur mellett. Egyébként is, komor csak az a hely lehet, ahol ők ketten nincsenek együtt. *Miért nem értettem meg ezt azonnal?*, gondolta Gabrielle.

Ebben a pillanatban kopogtattak az ajtaján.

– Mademoiselle Chanel?

Joseph Leclerc, a komornyik hangja volt az. Nem a várva várt szerető suttogása. Gabrielle szeméből egyszeriben minden álmoság kiment.

* * *

Étienne Balsan nemcsak Boyt ismerte majdnem olyan jól, mint saját magát, Cocóval is ugyanolyan bizalmas viszonyban volt, mint a barátja. Amikor belépett hozzá a szalonba, amelyben eddig Joseph kérésére várt, Étienne első gondolata az volt, hogy Coco alig valamit változott az első találkozásuk óta eltelt tizenhárom évben. Harminchat évesen is olyan még, mint egy gyereklány. Most szinte fiúnak tűnik: alacsony és törékeny, a melle lapos, a csípője keskeny, csillogó, fekete haja kócos, mint egy szenvedélyes ölekezés után. Ha Étienne nem emlékezett volna,

milyen izgató kis testet rejt a fehér selyempizsama, nem nélküli lénynek tartotta volna.

Egy lélegzetvétellel később viszont megrémült. Coco szemébe nézett – és a halált látta. Coco mindig ügyesen a közönyösség álarca mögé tudta rejtetni az érzelmeit, de sötét szeme időnként bepillantást engedett mély lelkébe. Most fájdalom volt a szemében, kétségbeesett, zavarba ejtő kín. Könny azonban nem csillogott benne.

Hallgatott. Fehér pizsamájában némán állt Étienne-nel szemben, tartását megőrizve, mint egykor Marie Antoinette a guillotine előtt. És ez rettenetes volt. Ha Coco zokogni kezd, Étienne tudta volna, hogyan bánjon vele. Akkor a karjába zárhatta volna. Csendes szenvedése, száraz szeme látványa azonban a szívébe mart.

– Sajnálom, hogy az éjszaka közepén kell zavarnom – kezdte, s miután akadozva folytatta, újra meg újra halkán megköszörülte a torkát. – Úgy gondoltam, tartozom azzal Boynak, hogy meghozom neked a hírt... Lord Rosslyn telefonált Cannes-ból... – Étienne nagy levegőt vett. Elviselhetetlenül nehéz volt közölnie Cocóval a szomorú hírt. – Boy szörnyű balesetet szenvedett. A kocsija letért az útról. Ő maga vezetett, a sofőrje mellette ült. Mansfield súlyos sérülést szenvedett... Boy számára minden segítség elkészt.

Csak sikerült kimondania! Választ azonban nem kapott, és végül ráébredt, hogy a komornyik már közölni kezdte Cocóval a rossz hírt. Josephnek nyilván meg kellett magyaráznia, miért enged be éjnek évadján egy idegent, és miért veri ki az ágyból a mademoiselle-t. De miért nem mond már valamit Coco?

Végül Étienne folytatta, hogy megtörje a csendet.

– A rendőrség még nyilván vizsgálódik... Egyelőre nem tudni, mi történt pontosan. Csak annyi biztos, hogy a bal eset valahol a Riviérán történt. Boy kocsjának a fékje felmondta a szolgálatot...

– Mademoiselle megértette önt, monsieur – szólt közbe Joseph.

Étienne leverten bólintott. Még soha nem érezte ennyire kellemetlenül magát. Cocóra nézett, aki úgy zokogott, hogy egyetlen könnyet sem ejtett. Minden porcikájából zavartottság és kétségbeesés áradt. Étienne szinte látta, hogyan gyűri le egyre jobban a csapás. De még mindig nem sírt.

Végül szó nélkül megfordult, és elhagyta a szobát. Az ajtó becsukódott mögötte. Étienne tanácstalanul állt ott tovább.

– Szolgálhatok önnek valamivel, monsieur? – kérdezte Joseph. – Parancsol esetleg kávét?

– Konyakot szeretnék. Duplát, legyen szíves.

A komornyik nagyvonalúan töltött az italból. Étienne éppen az öblös pohárra fonta az ujjait, hogy felmelegítse a konyak, amikor újra kivágódott a szalon ajtaja.

Coco jött vissza. Ezúttal bokáig érő úti kosztümben, karján a kabátjával, kezében táskával, amelybe a legszükségesebb dolgokat dobálhatta be. Fogóját olyan erősen markolta, hogy ujjain kifehéredtek a csontok. Ez volt azonban az egyetlen látható jele annak, hogy feszült. Az arca továbbra is olyan volt, mint egy merev maszk, a tekintete pedig üres.

– Indulhatunk – mondta szilárd hangon.

Étienne megrökönyödve ingatta a fejét. Coco állta a pillantását, de semmit sem mondott, ő pedig teljes tehetetlenségében végül egyetértően bólintott. Mintha tudná, hová fognak menni, bár valójában halvány sejtelme sem volt, mire készül Coco az éjszaka közepén. Étienne ledöntött egy nagy korty konyakot, és abban reménykedett, hogy az alkohol majd megnyugtatja. Reménye hiábavalónak bizonyult. Maga is látta, hogy kezében remeg a pohár.

– Indulhatunk? Mármint mi ketten?

Étienne idegesen és bizonytalanul habozott, mert nem tudta, nem akar-e Coco inkább a sofőrjével utazni – bár hová készül is.

– A Riviérára megyünk. – Coco hangjának eltökéltsége egyáltalán nem illett ahhoz a kísérteties látványhoz, amelyet nyújtott. – Láttni szeretném Boyt. És haladéktalanul indulni szeretnék, Étienne.

– Tessék? – Étienne levegő után kapkodott, és még egy adag konyakot leeresztett a torkán. – Most veszélyes lenne útnak indulni. Sötét van, köd és...

– Nemsokára hajnalodik. Ne vesztegessük az időt! A Côte d'Azur messze van – mondta Coco, és elindult.

Étienne tanácstalan pillantást váltott a komornyikkal. Miért nem végezteti el Coco az utazáshoz szükséges előkészületeket Josephfel, hogy majd hajnalban indulhassanak útnak, amikor már világosodni kezd? A barátság arra is kötelezi az embert, hogy támogasson egy ilyen őrültséget? Nem, Coco nem őrült, állapította meg Étienne szomorúan, aztán minden további szó nélkül ő is kilépett a sötét éjszakába.

2. FEJEZET

A vidám karácsonyi hangulatot, amely Cannes-ban fogadta őket, Gabrielle fájdalmasan bántónak és harsánynak találta. A kávéházakból és éttermekből angol nyelvű karácsonyi dalok és dinamikus dzsesszmuzsika hallatszott ki a tengerparti sétányra – a Brit-szigetéről és az Amerikai Egyesült Államokból érkezett sok-sok turista tiszteletére. És hogy a külföldiek otthon érezzék magukat a Riviérán, a pálmafákra a Franciaországban szokásos harangok helyett papírcsillagokat is erősítettek.

Az idő enyhe volt, alig lengedezett valamicske szellő, az öböl fölé átlátszó flitterekkel hímzett, tintakék tüllként borult a csillagos égbolt. A Croisette-et elegancia uralta, a drága luxushotelekhez drága autók szállítottak drága estélyi öltözéket viselő hölgyeket és urakat. Szenteste volt, mindenütt pezsgők durrantak, a finom porcelánnal, kristállyal és ezüsttel megterített asztalokat magyalágak és fagyöngyök díszítették, osztrigákat nyitottak ki, a hűtőkamrákban pedig karácsonyi sütemények várták, hogy desszertként felszolgálják őket.

Gabrielle-t már az ünnepi vacsora gondolatára is roszszullét környékezte. Közel húsz órája volt úton, de zavart döbbenete, kétségbeesettsége, lelki fájdalma és belső dermedtsége mit sem változott azóta, hogy elindultak.

Amikor Joseph bekopogott hozzá, félelem fogta el. Boy nem ébresztette volna fel a komornyikot, a saját kulcsával jött volna be a házba, és természetesen segítség nélkül is eltalált volna az ő hálószobájához. Történnie kellett valaminek, ami megzavarta a rendet. Gabrielle agyába azonnal befészkelte magát a gyanú, hogy ez nem jelenthet jót, de elfojtotta a gondolatot. Boyt egy hős aurája veszi körül, egy olyan férfié, akinek nem eshet baja. Azonban a derék, hűséges Joseph csapást mért Gabrielle-re. Óvatosan, tapintatosan, megértően. Természetesen úgy. Komornyikja soha nem veszi el az önuralmát, bár biztosan őt is megérázta a hír, amelyet Monsieur Balsan közölt vele. Egyszeriben minden megváltozott.

Gabrielle majdhogynem fizikailag érezte, hogy darabokra hullik az élete. A megértést reménykedés követte, hogy tévedésről van szó. Egy bizarr pillanatig ebbe a gondolatba kapaszkodott. Ugyanolyan gyorsan rádöbbsent azonban, hogy Étienne nem vezetett volna éjszaka Royal-lieu-ből Saint-Cucufába csak azért, hogy neki fájdalmat okozzon. Joseph pedig soha nem lépne be ostoba szeszélyből az ő hálószobájába. Nem, Boy nincs többé. És Gabrielle még egyszer, utoljára látni akarta. Egyszeriben semmi sem volt fontosabb számára. Fel kellett fognia, hogy Boy valóban meghalt. Valószínűleg meg akart bizonyosodni arról, hogy a szerelme nem szenvedett. Virrasztani

akart a koporsója mellett. Ő volt élete férfi, ha nem is a férje, de az élete legfontosabb része. Nem, nem a része: az élete volt. Boy nélkül semminek sincs értelme.

Gabrielle semmit sem evett, s amikor Étienne útközben megállt egy vendéglőnél, és kávét hozott neki, vonakodva ugyan, de megitta, mást viszont nem kért. Ki sem szállt a kocsiból, dermedten kuporgott a bőrülésen. És ugyanolyan hallgatag maradt, amilyen a *La Milanaise*-ben volt. Tudta, barátja nem azt érdemli tőle, hogy ne szóljon hozzá, de úgy érezte, a mindenképpen szükségesnél többet nem képes beszélni. Mintha Boy a nyelvét, a hangját is magával vitte volna. Örökre.

Étienne nem ment fel az autóval az ívelt kocsifelhajtón az Hôtel Carlton főbejáratához, hanem közvetlenül az aljában állt meg. A motor leállt, egy pillanatig csönd volt a kocsiban, a felhúzott ablakokon át csak tompán hallatszott be az ünnepi lárma. Étienne mélyeket lélegzett, mielőtt Gabrielle-hez fordult:

– Remélem, megtaláljuk Berthát. Úgy tudom, itt szállt meg. A húga biztosan tudja, mi történt Boyjal, és hogyan ravatalozták fel.

– Igen.

Gabrielle csak ennyit válaszolt, és felhajtotta kabátja széles gallérját, hogy mögéje rejtse sápadt arcát. Étienne már-már atyai gesztussal megérintette a karját.

– Aludnod kell egy keveset. Biztosan van még két szabad szobájuk, és...

Aludni? Micsoda ostoba javaslat! Mintha el kellene fogadnia, hogy az élet, az ő élete megy tovább. Hogyan

tudna aludni anélkül, hogy még egyszer látta volna Boyt!

– Nem. – Gabrielle vehemensen megrázta a fejét. – Nem. Kérlek, hagyj! Te viszont pihend ki magad. Rászolgáljál egy szállodai ágyra. Én majd itt megvárlak.

Csönd. Gabrielle látta a barátján, hogy önmagával viaskodik. Állkapcsa úgy mozgott, mintha összeszorítaná a fogát, hogy szétmorzsolja a haragot, amelyet talán iránta táplál. A hosszú út után természetesen fáradt. A második, ébren töltött éjszaka meg egy olyan playboyt is megvisel, mint Étienne Balsan. Gabrielle azonban nem szabadította meg a gyötrődéstől.

– Mindjárt visszajövök – ígérte végül Étienne, és egy kicsit még habozott, mielőtt kiszállt, és ruganyos léptekkel felment a kocsifelhajtón.

Francia létére szokatlanul magasra nőtt, fél fejjel még Boynál is magasabb volt. Délceg termete volt az, ami Gabrielle-t kezdetben leginkább lenyűgözte. Illett a fess lovassági tiszthez, a pólójátékoshoz és lótenyésztőhöz. Étienne Balsannak olyan tartása volt, mint kevés más férfinak. Gabrielle soha nem hitte volna, hogy valaha lesz ilyen jó barátja.

Miközben követte a tekintetével, automatikusan a cigaretta-tatárcája után kezdett kotorászni a retiküljében. Ez afféle reflex volt nála. Folyton cigarettázott, már akkor is, amikor a dohányzás még nem volt *comme il faut* egy hölgytől. A nikotin megnyugtatta. Különös biztonságérzettel töltötte el, ha cigaretta vagy szivarka volt az ujjai között. Eleinte szórakoztatta, hogy olyasmit tesz, ami szembemegy a konven-

ciókkal és sokkolja az erkölcsesőszöket. Mostanra állandó kísérői lettek a cigaretták. És ma már senki sem háborodik fel azon, hogy vannak nők, akik dohányoznak vagy lovaglónadrágot viselnek. Coco Chanel friss szelet hozott a divatba.

A gázöngyújtó is hamar meglett. Gabrielle működésbe hozta a gyújtómechanizmust, és a kocsí sötétjében kék gázláng villant meg.

Gabrielle lelki szemei előtt hirtelen gyufa villant fel. Apró, sárga fény egy vidéki nyár kékekesszürke alkonyában. A teraszon már majdnem sötét volt, ő azonban a tűz fényében tisztán ki tudta venni a keskeny, ápolt kezet a ragyogóra fényesített körmökkel...

– Egy olyan nőnek, mint kegyed, soha nem kellene magának meggyújtania a cigarettáját – jelentette ki egy nyers férfihang enyhe akcentussal, amely úgy hangzott, mintha a beszélő lenyelt volna egy dugót.

Ő nem válaszolt, csak leszívta az első slukkot. Kezét közben az idegen ujjaira helyezte, amelyekkel az most megrázta a gyufát, hogy elaludjon.

– Muzsikuskeze van – mondta Gabrielle, és mindkét szónál apró, fehérfüstkarikát fújt ki.

– Tudok valamelyest zongorázni. – Gabrielle nem látta, mégis biztos volt benne, hogy a férfi mosolyog. – De lovaspólból sokkal jobb vagyok.

– Ezért van most itt?

Karjával Gabrielle széles ívet írt le, amely magában foglalta a teljes royallieu-i kastélyt, az istállókat Étienne telivérjeivel és a versenypályát a park szélén.

A férfi nemet intett a fejével.

– *Úgy gondolom, a sors vezetett ide, hogy találkozzam önnel, Mademoiselle Chanel.*

– *Igazán? – Coco kinevette a férfit, fölényeskedően és cseppet sem kacéran. Nem is állt szándékában egy ismeretlennel flörtölni. – Ha maga tudja a nevem, valójában nekem is tudnom kellene, kivel van dolgom.*

– *Arthur Capel vagyok. A barátaim Boynak hívják.*

– Coco?

Gabrielle összerezett. Beletelt kis időbe, hogy visszatérjen a valóságba. Legyűrte annak a royallieu-i nyárestének az emléke. Tisztán érezte Boy jelenlétét, első találkozásuk minden egyes másodpercét. Itt volt vele. Fájón kellett tudatára ébrednie, hogy valójában Étienne autójában ül, nem pedig a teraszán, és Boyjal közös élete nem most kezdődik, hanem már befejeződött.

Szótlatlan letekerte az ablakot, és cigarettája csikkét kidobta az utcára.

– Beszéltem Berthával – mondta Étienne. – Vigasztalhatatlan – kezdte, aztán elhallgatott, és csak hosszú szünet után folytatta: – Természetesen vigasztalhatatlan.

A kocsi lehúzott ablakán langyos szellő fúj be, és a hullámok moraja is behallatszott. A közelben felzengett egy angol férfi baritonja. Nem találta el a *Jingle Bell* dallamát, de annál nagyobb buzgalommal fújta:

*Dashing through the snow
in a one-horse open sleigh...*

Gabrielle feltekerte az ablakot.

– Hol láthatom? – kérdezte színtelen hangon.

– Te... Mi... Én... – Étienne nagy sóhajjal abbahagyta gyámoltalan hebegését, és megtörölte a szemét. – Bocsáss meg, Coco. Mindkettőnknek le kellene dőlni néhány órára. Legalább napkeltéig. Bertha szívesen lát téged a lakosztályában...

– Hol van Boy? – sürgette a választ Gabrielle.

Étienne először nem válaszolt, aztán kitört. Úgy, mintha kiabálna valakivel, aki nincs jelen.

– A koporsót már lezárták, és egy hajóra szállították. Ma délelőtt katonai tiszteletadás mellett a gyászszertartást is megtartották a fréjus-i székesegyházban. Madame Capelnek nagyon sürgős volt a dolog. Elintézte, hogy a Côte d’Azur brit közössége jelen legyen, de a francia barátai közül senki sem vehetett búcsút Boytól. – Étienne egy pillanatra elvesztette az önuralmát, és ököllel a kormánykérekre csapott, de gyorsan összeszedte magát. – Sajnálom, Coco – dűnnyögte, mintha maga sem értené, hogyan történhetett meg mindez. – Elkéstünk.

Diana meg akarta akadályozni, hogy ott legyek a gyászszertartáson, futott át Gabrielle fején. Boy az életében hozzám tartozott, de halálában az anyja elveszi tőlem.

A gondolatot sok követte. Gabrielle reszketni kezdett, mintha erős hidegrázása lenne. Valóban fázott. És szédült is. A szélvédőn kívüli világ sötét masszává folyt össze előtte. A feje lüktetett, a gyomra kavargott, és zúgott a füle. Kapaszkodót keresve a műszerfal után tapogatózott, de a keze csak a levegőt markolta. Mintha minden érzékszer-

ve felmondta volna a szolgálatot, csak a megváltó könnyek nem akartak eleredni.

Étienne megfogta Gabrielle jéghideg kezét.

– Azzal, hogy összeomlasz, nem hozod vissza Boyt. Kérlek, Coco, menjünk be, és aludjunk egy keveset. Ha nem akarsz Berthánál maradni, kiveszek neked egy szobát...

Ha az érzékszervei nem is, Gabrielle agya még működött.

– Bertha tudja, hol történt a baleset? – kérdezte erőtlen hangon.

– Igen. Azt mondta, a 7-es főúton, Saint-Raphaël és Cannes között, valahol Fréjus környékén, egy Puget-sur-Argens nevű falu közelében.

– Szeretnék odamenni.

– Holnap – ígérte meg Étienne kétségbeesettségről árulkodó hangon. – Elviszlek oda, amint kivilágosodott. Kérlek, tedd meg, hogy addig bejössz velem a szállodába.

Gabrielle nem ellenkezett. Mivel is érvelhetett volna? Tudta, hogy a következő órákat nem töltheti Étienne kocsijában itt, Cannes közepén, az út szélén. Előbb-utóbb biztosan megjelenne a rendőrség, és botrány lenne abból, hogy Coco Chanel szálloda helyett egy autóban töltötte az éjszakát. Ráadásul még egy éjszakai vezetést nem várhatott el Étienne-től, aki nagyon kedves volt vele. Kedvebb, mint egy barát, szinte már olyan, mintha a bátyja lenne. Megérdemli, hogy belátó legyen vele, és engedélyezzen neki néhány óra alvást. Hogy ő maga nem tud majd kikapcsolni, az más lapra tartozik.

Lába összecsuklással fenyegetett, de végül kiszállt az autóból. Izmai megmerevedtek a hosszú üléstől, csontjai fájtak. Az első lépésnél megtántorodott, Étienne azonban megfogta a karját, hogy megtartsa. Miután pedig bementek a szállodába, közölte a portással, hogy Lady Michellam már várja a mademoiselle-t, magának pedig szobát vett ki ugyanazon az emeleten.

Gabrielle egy szót sem szólt. Akkor sem, amikor a márványal borított előcsarnokon át a lifthez mentek. A többi vendég gyanakvón méregette őket. Nyilván furcsállották, hogy nem viselnek estélyi öltözéket, és csomagjaik sincsenek, de Gabrielle kísérteties arcán is megütközhetnek. Ő azonban senkiről és semmiről sem vett tudomást.

Mit érdeklik őt az élők? Gondolatai csakis egy halotthoz szálltak. Hallgatott, miközben egy szállodai boy Bertha lakosztályához kísérte őket. Némán lépdelt Étienne mellett a hosszú folyosón, cipősarkai hangtalanul süppedtek a vastag szőnyegbe.

Boy nővére könnyek között fogadta őket. Megcsókolta Gabrielle száraz arcát, és nedves foltot hagyott hátra rajta.

– Ez borzalmas – mondta sírva. – Bárcsak más körülmények között találkozoznánk újra!

– Bárcsak – válaszolta Gabrielle.

– Ki kell pihenned magad, kedvesem. Előkészítettem neked a másik szobában az ágyat...

– Nem – vágott közbe Gabrielle. – Nincs szükségem ágyra – jelentette ki. Körbenézett az elegáns, copf stílusú bútorokkal berendezett szalonban, és tekintete végül az

ablaknál álló sezlonon állapotodott meg. – Ha nem gond, ott leülnék.

Bertha zavarodott pillantást vetett a második hálószoba ajtajára, és elkerekítette könnyes szemét.

– Hogy akarsz ott aludni? Odaát ágy is van, az sokkal kényelmesebb.

Gabrielle nemet intett a fejével, aztán minden további magyarázat nélkül a kárpitozott bútordarabhoz ment, és mereven leült rá. Örült, hogy Étienne közben eltűnt a saját szobájában. Az ő rábeszélésének alighanem nehezebben tudott volna ellenállni, mint Bertha gyámoltalan győzködésének.

Nem vetkőzött le, és nemet mondott a selyem hálóingre, a pongyolára, de még a könnyű takaróra is, amelyeket Bertha hozatott. Állig felöltözve a maga választotta helyen maradt, és tekintetét az ablakra szegezte. Innen láthatta az eget; tökéletes hely volt a halottvirrasztáshoz. Ha már azt megtagadták tőle, hogy utolsó pillantást vethessen a szerelmére, azon az úton legalább talán sikerül elkísérnie Boy lelkét, amelyen az felszáll a mennybe.

* * *

A felkelő nap bíborfénybe borította a csipkézett sziklaalakzatokat, a tengerparti fenyők a pirkadatban úgy törtek a reggeli ég felé, mintha egy világoskék ruha fekete szegőzsinórjai lennének, a szűk kanyarokban felemelkedő, majd aláereszkedő úttól balra a tenger távoli platinaszőnyegként csillogott.

A sofőr, akit Bertha Michelham bocsátott a rendelkezésükre, lassan vezetett a veszélyes útszakaszon. Alighanem azért is volt ilyen óvatos, mert utasaihoz hasonlóan maga is arra a balesetre gondolt, amelynek a helyszínére tartottak. Bertha ajánlotta fel Gabrielle-nek és Étienne-nek, hogy kölcsönadja nekik a kocsiját, és ez a figyelmesség levette Étienne válláról a keresgélés terhét, mert a sofőr már tudta, hová kell mennie. Azt azonban minden elővigyázatossága dacára sem tudta megakadályozni, hogy az autó billegni és kanyarogni kezdjen, amikor egy öszvér húzta szekér előzése közben megpróbált kikerülni egy nyulat, amely éppen akkor ugrott elő egy borókabokor sűrűjéből.

Gabrielle, aki magába roskadva ült a hátsó ülésen, Étienne vállának csúszott. Önkéntelenül visszatartotta a lélegzetét, és néhány pillanatig azt találgatta, hogy számára is eljött-e a vég. Hogy rövid időn belül másodszer is baleset történik-e Cannes és Saint-Raphaël között az országúton. Egy nagy szerelem már véget ért ebben a hegységben. Alighanem az volna a legjobb megoldás, ha követné Boyt.

– Semmi baj – mondta Étienne, és szelíden megsimogatta Gabrielle karját, mielőtt finoman visszatolta a helyére.

Az autó megint nyugodtan gurult az elhagyott vidéken. *Nem*, gondolta Gabrielle, miközben kinézett az ablakon, *nem az lenne a legjobb, ha meghalnék*. A legegyszerűbb igen, de nem az, amit Boy akarna. Hogy nélküle hogyan éljen tovább, nem tudta, de majd csak talál rá módot. Mást nem tehet. Nem most, de később majd kitalálja, hogyan éljen a nélkül a férfi nélkül, akitől ajándékba kapta az életét.

A Coco Chanelként élt életét. Boy nemcsak a szeretője volt, hanem az apja, a bátyja és a barátja is.

– Mademoiselle, monsieur, megérkeztünk.

A sofőr lassítani kezdett, és lehúzódott az út szélére. Miután leállította a motort, kiszállt, hogy kinyissa az ajtót az utasai előtt. Gabrielle-nek olyan érzése volt, mintha kívülről nézné saját magát. Mintha egy harmincas évei közepén járó nőt figyelne, aki megfogja a kalapját, amelyet elfújással fenyeget a tengerszint feletti magasságon felerősödött szél. Akinek gyűrött az úti kosztümje, járása pedig bizonytalan és tétova.

Az út szélén egy kiégett autó roncsa állt, mert időközben visszavontatták a töltésre. Mögötte meredeken zuhantak alá a sziklák. Az eukaliptuszok és a hangák lelapultak ott, ahol a kocsi eredetileg feküdt.

Gabrielle egyedül volt, mert a két férfi tapintatosan nem ment közelebb vele. Így a maga belső távolságából nézte azt a nőt, aki elindult a kiégett és összehorpadt, fából, fémből, bőrből és gumiból összeálló maradványhoz, amely valamikor egy drága kabrió volt. Annyira valószínűtlennek tűnt mindez, mintha egy film részletét látná.

A valóságnak csak akkor ébredt a tudatára, amikor már közvetlenül a roncs mellett állt. Orrát maró szag csapta meg. A kocsi fölött még mindig benzin, kén és égett gumi bűzét érezte a levegőben. A szaglása furcsamód erősebben érzékeltette vele a borzalmas baleset valóságosságát, mint a látása. Egyszeriben megragadható lett számára, amit eddig nem volt képes felfogni.

A megnyúló sötét árnyékokkal gyorsan felvillanó napos helyek váltakoztak, és elvakították az autó vezetőjét. A szembefújó hűvös és nedves szél izgatóan bizsergette a bőrét, elvegyült meleg leheletével, és bepárásította a szemüvegét. Mégis gyorsan hajtott, mintha tiszta látási viszonyok között vezetne egy egyes útszakaszon. Túl gyorsan ment, de nem az az ember volt, aki bármit is megfontoltan vagy lassan tenne. A motor felzúgó hangja zene volt füleinek, hol scherzo, hol rondó. A féktárcsák csikorogtak, acél súrlódott acélhoz, gumi kátrányhoz. Aztán a koci a levegőbe repült, bokrokat és fákat tarolt le, hogy végül egy sziklának csapódjon és felrobbanva tűzgolyóvá változzon.

Gabrielle óvatosan kinyújtotta a karját, és megérintette a Rolls-Royce maradványát. Arra számított, hogy meg fogja égetni magát, de a fém már hideg volt. Olyan hideg, mint Boy teste a koporsóban. Ő pedig ebben a pillanatban összeroppant. A könnyek, amelyeket azóta nem akart hullajtani, mióta Étienne megérkezett a *La Milanaise*-be, most utat törtek maguknak. Mintha a teste, a lelke, a szíve minden zsilipje megnyílt volna, Gabrielle keserűen sírni kezdett.